

Rani skrining autističnih karakteristika

Beograd, Septembar 2012

Daphne van Steijn

Orthopedagogue/ PhD-student

kinder- en jeugdpsychiatrie
karakter

Glavni ciljevi ovog predavanja

- Prednosti ranog skrininga
 - Dva instrumenta za ranu detekciju:
- Crvene zastavice
- Upitnik za rani skrining autističnih karakteristika (ESAT)
- Prikaz ESAT- upitnika

- Specijalni protokol za upućivanje
- Multidisciplinarni tim

- Rezultati

Osnovno

- Poremećaji iz spektra autizma (ASD) su teški razvojni poremećaji
- Oštećenje u tri oblasti:
 - socijalna interakcija
 - komunikacija i govor
 - ponašanje i interesovanja (rigidnost i preokupacije)
- Autizam ima mnogo različitih oblika ispoljavanja
- Autizam se razvija na ranom uzrastu

Brojne prednosti ranog skrininga

- Rana mogućnost da se učestvuje u programima rane intervencije koji mogu doprineti stvaranju boljih razvojnih šansi za dete
- Olakšava se roditeljima da pronađu pomoć
- Omogućava da se prati ponašanje deteta tokom detinjstva i odraslog doba

Razvoj DIANE- projekta

(dijagnostika i Intervencije vezane za autizam u Holandiji)

Tri elementa integrativnog programa za ranu detekciju:

1. Trening radnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti da prepoznaju rane znake autizma
 2. Korišćenje specifičnog protokola za upućivanje
 3. Formiranje multidisciplinarnog tima
- ... povećati svest o simptomima autizma kod male dece i poboljšati efikasnost skrininga i dijagnostikovanja autizma

1. Trening radnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti da prepoznaju rane znake autizma

- Trening sesije za radnike u zaštiti:
 - Akcenat je na informisanju o ranoj intervenciji, ilustrovano video prikazima dece sa izmenjenim ili odsutnim ponašanjem i deteta koje se uobičajeno razvija
 - Skrining autizma u opštoj populaciji uz pomoć **Crvenih zastavica za autizam** i **Upitnika za rani skrining autističnih karakteristika (ESAT)**

1. Trening radnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti da prepoznaju rane znake autizma

Strategija u dva koraka

Skrining autizma u opštoj populaciji uz pomoć

Crvenih zastavica za autizam

- *Odsustvo brbljanja na uzrastu od 12 meseci*
- *Odsustvo interesovanja za druge na uzrastu od 12 meseci*
- *Odsustvo osmeha na uzrastu od 12 meseci*
- *Odsustvo reakcije kada mu se drugi obraćaju na uzrastu od 12 meseci*
- *Odsustvo gestova na uzrastu od 12 meseci (pokazivanje, mahanje za doviđenja)*
- *Odsustvo funkcionalne upotrebe pojedinačnih reči na uzrastu od 18 meseci*
- *Odsustvo spontanih rečenica od dve reči (ne "eholaličnih") na uzrastu od 24 meseci*
- *Bilo koji gubitak govora i socijalnih veština bez obzira na uzrast*

Modified from Filipek et al, 1999, 2000

1. Training radnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti da prepoznaju rane znake autizma

Strategija u dva koraka

Skrining rizičnih grupa za autizam uz pomoć
Upitnika za rani skrining Autističnih karakteristika

ESAT- Screening van ASS op jonge leeftijd

Naam kind : _____
Geboortedatum : _____
Datum : _____
Ingevuld door : _____

Hieronder staan 14 vragen over concreet waarneembaar gedrag bij kinderen. De vragen h van ASS- problematiek: sociale interactie, communicatie en stereotiepe gedragspatronen. D verzorgers gesteld en beantwoord met 'ja' of 'nee'. U gaat per vraag na of het gedrag aan het bij ASS- problematiek vaak gaat om subtiele beperkingen die moeilijk waarneembaar z vragen". Dat doet u door de ouders/verzorgers concrete voorbeelden te geven van hoe [de het kind uit zou kunnen zien. U vraagt dan steeds of hiervan sprake is. Concreet voorbeeld praktische handleiding. Als het kind bij het gesprek aanwezig is, gaat u ook, door middel v op dat moment bij het kind voordoet. Deze observaties kunnen worden meegenomen in uw hulpmiddel bij het 'doorvragen'. Op basis van het (door)vragen en de eventuele observatie moet worden gescoord. Indien het gedrag bij het kind aanwezig is, scoort u 'ja'. Bij twijfel gedrag scoort u 'nee'.

kinder- en jeugdpsychiatrie
Karakter

1. Trening radnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti da prepoznaju rane znake autizma

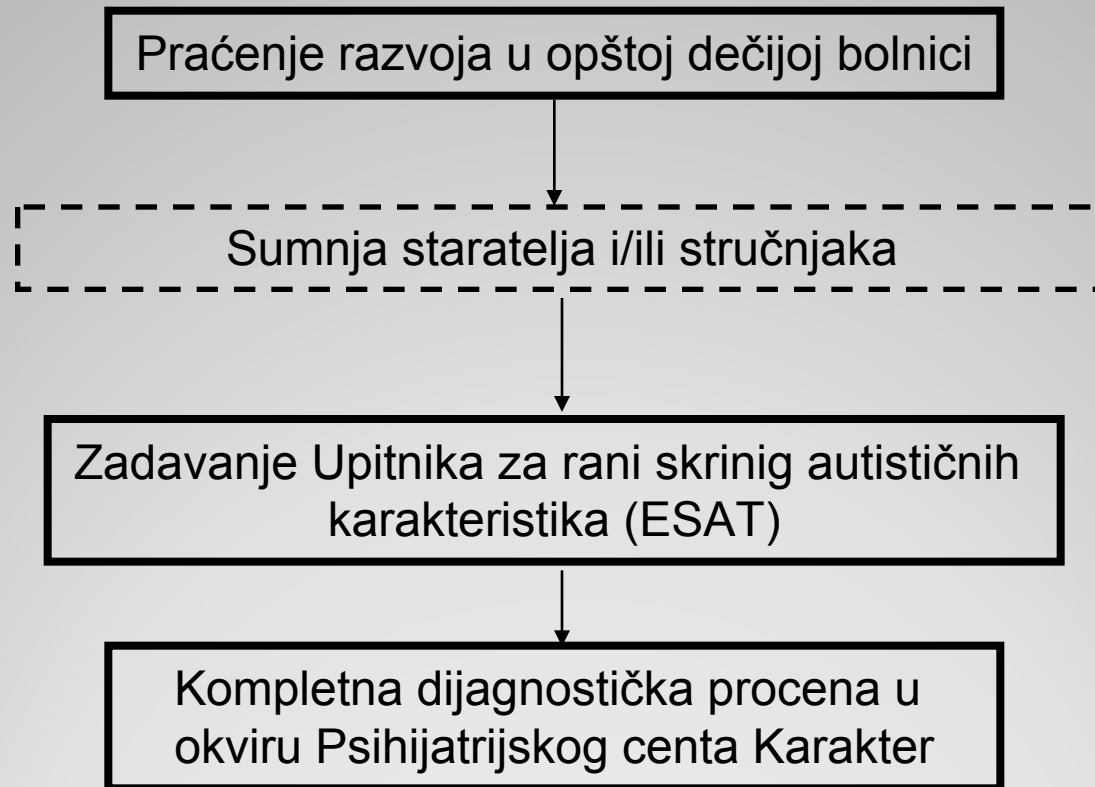
Primeri stavki sa ESAT upitnika:

- 2. Može li vaše dete da se igra sa igračkama na različite načine?
- 6. Da li je lako uspostaviti kontakt očima sa vašim detetom?
- 10. Pokazuje li vaše dete interesovanje za drugu decu i odrasle?
- 13. Da li vaše dete voli da se igra sa drugima igara kao što su "skrivanje", jahanje na nečijem kolenu ("điha-điha") ili njihanje?

1. Trening radnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti da prepoznaju rane znake autizma

Korišćenje spec. protokola za upućivanje

Korišćenje spec. protokola za upućivanje

Formiranje multidisciplinarnog tima

- Iskusni dečiji psihijatri
- Psiholozi
- Saradnici u psiho-dijagnostici

Evaluacija programa za ranu detekciju

- Porast broja upućene dece:
2003 oko: 33 dece mlađe od 36 meseci
2004-2006: 78 dece mlađe od 36 meseci
- U proseku dete koje je dobilo dijagnozu autizma bilo je za 21 mesec mlađe nego pre početka primene programa rane detekcije (sada 63.5 meseci prema 82.9 meseci ranije)